

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21935/2023
17.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Зорице Булајић, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиле АА из села ..., општина ..., чији је пуномоћник Владица Петровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Основни суд у Врању, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 339/23 од 07.06.2023. године, у седници одржаној 17.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 339/23 од 07.06.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 339/23 од 07.06.2023. године и пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 26/20 од 08.12.2022. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и тужена **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужилци на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Врању И 1470/18 исплати на име главног дуга износ од 647,21 евра са припадајућом каматом по стопи Европске централне банке од пресуђења до исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу по коме банке у месту испуњења обавезе плаћају ову валуту на дан исплате, у року од 8 дана од пријема отправка ове пресуде, под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужилци накнади трошкове поступка у износу од 94.778,24 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 339/23 од 07.06.2023. године, одбијена је жалба тужиле и потврђења пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 26/20 од 08.12.2022. године, којом је одбијен тужбени захтев тужиле да се тужена обавезе да јој на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном

року у предмету Основног суда у Врању И 1470/18 исплати на име главног дуга износ од 647,21 евра са припадајућом каматом по стопи Европске централне банке од пресуђења до исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу по коме банке у месту испуњења обавезе плаћају ову валуту на дан исплате, и обавезана тужилца да туженој накнади трошкове поступка у износу од 9.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, на основу одредбе члана 404. Закона парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Одредбом члана 404. став 1. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у конкретном случају су испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона парничном поступку за одлучивање о ревизији тужилце, као изузетно дозвољеној, ради потребе уједначавања судске праксе о објективној одговорности Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року запосленима у предузећима са већинским уделом друштвеног, односно државног капитала.

Из тог разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона парничном поступку.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду, применом одредбе члана 408. Закона парничном поступку и утврдио да је ревизија тужилце основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Основног суда у Врању И 434/19 од 27.08.2019. године, утврђено је да је тужилци повређено право на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Врању И 1470/08. Тужилца је, у својству извршног повериоца, са другим извршним повериоцима, поднела извршном суду предлог за извршење против извршног дужника ХК ПК „Јумко“ А.Д. Врање, на основу правноснажне и извршне пресуде Општинског суда у Власотинцу П 237/07 од 10.12.2007. године, ради наплате минималне зараде и трошкова поступка, а извршни суд је решењем И 1470/08 од 03.09.2008. године одредио предложено извршење. Од доношења решења о извршењу ниједна радња у циљу спровођења извршења није спроведена. Дана 07.02.2019. године, Основни суд у Врању донео је решење И 722/18, којим је прекинуо извршни поступак и одредио да ће се исти наставити након правноснажног окончања поступка у предмету Привредног суда у Лесковцу Ст 27/18, обзиром да је тај сад донео решење којим је усвојен унапред припремљени план реорганизације извршног дужника са изменама и допунама, којима је предвиђена

конверзија потраживања према извршном дужнику у капитал извршног дужника. Према приказу власништва дужника са сајта Централног регистра хартија од вредности, већински акционари извршног дужника ХК ПК „Јумко“ А.Д. Врање су: Акцијски фонд Републике Србије, Фонд за развој РС и РФ ПИО са учешћем од 62,75% акција.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиље, јер су закључили да нема услова за објективну одговорност тужене за насталу имовинску штету тужиље пошто извршни дужник није у стечају, а у конкретном случају се ради о имовинској штети коју је тужиља дужна да доказује у том смислу да је штета настала као последица дуготрајног трајања поступка судске заштите, односно да се имовинска штета може довести у узрочно-последичну везу са том повредом права, применом правила о адекватној узрочности, јер није сваки узрок довољан, већ само онај који је адекватно подобан да доведе до настанка имовинске штете.

По становишту ревизијског суда, материјално право у овом спору није правилно примењено.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године). Наведени правни закључак допуњен је на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године, тако да у погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким лицима или правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, свакако је нужно утврђивати узрочно-последичну везу, између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом.

У конкретном случају, утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужиља је стекла право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања и поднела је тужбу за накнаду те штете. Свако новчано потраживање досуђено правноснажном судском одлуком улази у имовину повериоца, па неспровођење извршења судске одлуке којом је то потраживање досуђено представља повреду права на мирно уживање имовине зајемчено у члану 58. став 1.

Устава Републике Србије. Дакле, тужена је објективно одговорна за штету коју је тужила, као запослена у привредном друштву са већинским државним капиталом, без своје кривице претрпела, тако што није наплатила своје новчано потраживање из радног односа у извршном поступку, а правноснажним решењем утврђено је да јој је у том поступку повређено право на суђење у разумном року, због чега су нижестепене пресуде морала бити преиначене.

Из изнетих разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. Закона парничном поступку одлучио као у ставу другом изреке.

Како је тужила успела у поступку по ревизији, на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају јој трошкови поступка, због чега је одлучено као у ставу трећем изреке. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву. Тужилји припада на име састава тужбе износ од 9.000,00 динара, за приступ на два одржана рочишта износ од по 10.500,00 динара, за састав жалбе износ од 18.000,00 динара и за састав ревизије износ од 27.000,00 динара, према важећој АТ, као и износ од по 4944,56 динара на име таксе на жалбу и другостепену пресуду и износ од 9.889,12 динара на име таксе на ревизију, према ТТ.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**